

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Záviskou v právní věci žalobkyně **M. M.**, zastoupené JUDr. Milanem Ostřížkem, advokátem se sídlem Sadová 553/8, Ostrava-Moravská Ostrava, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, dříve Magistrátu města Ostravy, se sídlem Ostrava, 30. dubna 3130/2D, k žalobě proti rozhodnutím Magistrátu města Ostravy ze dne 14.11.2011 č.j. SMO/338592/11/SVŠ/1/Štg o přeplatku na dávce doplatek na bydlení a ze dne 14.11.2011 č.j. SMO/338582/11SVŠ/1/Štg o přeplatku na dávce příspěvek na živobytí

t a k t o:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14.11.2011 č.j. SMO/338592/11/SVŠ/1/Štg a č.j. SMO/338582/11/SVŠ/1/Štg **s e z r u š u j í** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.
- III. Odměna advokáta **JUDr. Milana Ostřížka** se určuje částkou **1.300,- Kč**. Tato částka bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
- IV. Česká republika **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

I.

[1] Vzhledem k tomu, že s účinností od 1.1.2012 přešla na základě zákona č. 366/2011 Sb. působnost rozhodovat o odvolání ve věcech dávek pomoci v hmotné nouzi na Ministerstvo práce a sociálních věcí, stalo se tímto dnem uvedené ministerstvo procesním nástupcem Magistrátu města Ostravy, a tedy i žalovaným jako účastníkem řízení v nyní projednávané věci, v souladu s ustanovením § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[2] Žalobkyni byla uložena povinnost vrátit přeplatek dávky doplatek na bydlení v částce 5.737,- Kč za měsíce říjen 2008 až únor 2009 a přeplatek dávky příspěvku na živobytí v částce 12.750,- Kč za měsíce říjen 2008 až březen 2009, do třiceti dnů od právní moci rozhodnutí.

[3] Žalobkyně podala u zdejšího soudu žalobu proti oběma v záhlaví označeným rozhodnutím a po doplnění žaloby na výzvu soudu uvedla tyto žalobní body:

- a) matka, která pobírala příspěvek na péči, jí peníze nedávala, čili je nedostávala a schované peníze 18.000,- Kč v říjnu ukradla její sestra, na kterou podala trestní oznámení,
- b) musí vracet příspěvky na živobytí a příspěvky na bydlení i za období, kdy zároveň musí vracet celé příspěvky na péči za dobu hospitalizace matky, a to za měsíce únor a březen 2009 a listopad a prosinec 2009, a tudíž v té době neměla příjem,
- c) nebyl jí vyplacen příspěvek na živobytí a příspěvek na bydlení za měsíce listopad a prosinec 2009, kdy nastala stejná situace,
- d) není si vědoma porušení povinnosti oznámit pobírání příspěvku na péči, který byl přiznán její matce.

Navrhla zrušit obě rozhodnutí.

[4] K žádosti žalobkyně jí byl zdejším soudem usnesením ze dne 2. listopadu 2012 č.j. 38Ad 76/2011-46 ustanoven zástupce z řad advokátů, který dne 20.12.2012 doplnil žalobu o námitku absence profesionality pracovníků správního orgánu a nedostatečná informovanost žalobkyně a zpochybnil vymahatelnost přeplatku s odkazem na uplynutí tří let.

[5] K žalobě žalovaný uvedl, že Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, jako prvoinstanční orgán, při kontrolní činnosti v březnu 2009 zjistil, že M. M. pečuje o svou matku, B. M., která je příjemcem příspěvku na péči od března 2007 ve výši Kč 2.000,-, od srpna 2008 ve výši Kč 8.000,-, od června 2009 ve výši Kč 11.000,- a od srpna 2009 ve výši Kč 12.000,-. M. M. byla jedinou pečující osobou. V obou uvedených rozhodnutích vycházel prvoinstanční orgán i odvolací orgán z ust. § 7 odst. 2 písm. h) bod 8 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého se příjem osoby, který získá za vykonané služby od příjemce příspěvku na péči, započítává do příjmů v případě, kdy osoba s nárokem na příspěvek na péči není v okruhu společně posuzovaných osob pro dávky pomoci v hmotné nouzi s pečující osobou. M. M. nebyla posuzována společně se svou matkou, a proto se částky, které obdržela od své matky jako pečující osoba, do příjmů počítají. Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, jako prvoinstanční orgán, s odvoláním na ust. § 51 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého jestliže příjemce přijímal dávku, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že tato dávka byla vyplacena

neprávem nebo ve vyšší částce než náležela nebo jestliže dávka byla přiznána nebo její výše stanovena na základě nepravdivých, neúplných nebo zkreslených údajů, sdělených příjemcem, je povinen částky neprávem přijaté vrátit, rozhodl o povinnosti vrátit přeplatek. Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit, jako odvolací orgán, rozhodnutí prvoinstančního orgánu potvrdil. Protože prvoinstanční orgán ve výroku nestanovil lhůtu pro splnění povinnosti, změnil odvolací orgán výrok tak, že jeho lhůtu pro splnění povinnosti doplnil. Pokud se jedná o námitku M. M., že jí matka peníze nedávala, tato námitka neobstojí s odvoláním na ust. § 21 odst. 2 písm. d/ zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého je příjemce příspěvku povinen využívat příspěvek na zajištění potřebné pomoci osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou uvedenou nebo poskytovatelem sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb. V případě nesplnění této povinnosti může být dle ust. § 21 odst. 3 zákona o sociálních službách výplata příspěvku na péči zastavena nebo může být příspěvek na péči odňat.

II.

[6] Žalovaný napadeným **rozhodnutím čj. SMO/338592/11/SVŠ/1/Štg** rozhodl podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, tak, že výrok rozhodnutí odboru sociálních věcí Úřadu městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, č.j. 92861/2011/OOI ze dne 19.9.2011, ve věci přeplatku na dávce doplatek na bydlení, změnil tak, že tento zní: Statutární město Ostrava, Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, příslušný k rozhodování podle § 61 a § 67 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 33, § 51 a § 66 zákona o pomoci v hmotné nouzi rozhodl o vzniku povinnosti vrácení přeplatku dávky doplatek na bydlení č.j. 70483/2008/OOI, příjemce M. M., nar.X, trvale bytem Z. 2462/28, M. O., 702 00 O. 2, za měsíce 10/2008 až 2/2009 v celkové výši Kč 5.737,-. Povinnost vrácení uvedeného přeplatku se stanovuje: paní M. M., nar. X, trvale bytem Z. 2462/28, M. O., 702 00 O. 2. Za měsíc 10/2008 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 745,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 745,- Kč. Za měsíc 11/2008 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 1.193,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 1.413,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 220,-. Za měsíc 12/2008 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 1.413,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 1.413,-. Za měsíc 1/2009 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 1.713,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 1.713,-. Za měsíc 2/2009 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 1.646,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 1.646,-. Za uvedené měsíce byla dávka vyplacena v celkové výši Kč 6.930,-, celková výše neprávem vyplacené částky za tyto měsíce činí Kč 5.737,-. Způsob vrácení přeplatku se stanovuje takto: Přeplatek ve výši Kč 5.737,- musí být poukázán na účet úřadu, který toto rozhodnutí vydal, nebo uhrazen v hotovosti, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Variabilní symbol platby: X. Číslo účtu k uhrazení přeplatku je: X, kód banky: X. V odůvodnění mimo jiné uvedl, že v souladu s ust. § 51 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jestliže příjemce přijímal dávku, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že tato dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce než náležela, nebo jestliže dávka byla přiznána nebo její výše stanovena na základě nepravdivých, neúplných

nebo zkrácených údajů, sdělených příjemcem, je povinen částky neprávem přijaté vrátit. Odvolatelka porušila svou oznamovací povinnost, když prvoinstančnímu správnímu orgánu neoznámila, že její matka pobírá příspěvek na péči a odvolatelka je uvedena jako jediná pečující osoba. Tato rozhodná skutečnost měla vliv na trvání nároku i na výši dávky. Přitom při podání žádosti a při dalších jednáních s orgánem pomoci v hmotné nouzi byla seznámena s povinností hlášení změn rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděla. Po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rozsahu podaných námitek uvedených v odvolání a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, dospěl odvolací správní orgán k závěru, že postup prvoinstančního správního orgánu byl v souladu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi a v souladu se zákonem o životním a existenčním minimu. Odvolatelka je uvedena jako jediná pečující osoba o paní B. M., a proto jí finanční prostředky za vykonávanou péči náleží. Při podání žádosti o doplatek na bydlení v říjnu 2008 vyplňovala odvolatelka „Doklad o výši měsíčních příjmů“, jehož součástí je i seznam ostatních započitatelných příjmů. V části C tohoto seznamu je uveden příjem za poskytování péče o osobu blízkou nebo jinou pobírající příspěvek na péči. Z výše uvedeného lze dovodit, že odvolatelka byla dostatečně informována o skutečnosti, že příjmy, které získá za péči od příjemce příspěvku na péči, se započítávají do příjmů. Tuto skutečnost však prvoinstančnímu správnímu orgánu neoznámila, a proto jí byl správně vyčíslen přeplatek na dávce doplatek na bydlení. Prvoinstanční správní orgán však nestanovil ve výroku rozhodnutí lhůtu pro splnění povinnosti v souladu s ust. § 74 odst. 2 správního řádu. Ve výroku rozhodnutí uvedl, že přeplatek musí být bezodkladně poukázán na účet úřadu, který toto rozhodnutí vydal, nebo uhrazen v hotovosti. Proto odvolací správní orgán změnil ve výroku napadeného rozhodnutí způsob vrácení přeplatku a to tak, že přeplatek musí být poukázán na účet úřadu, který rozhodnutí vydal, nebo uhrazen v hotovosti, a to do 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

[7] Žalovaný napadeným **rozhodnutím čj. SMO/338582/11/SVŠ/1/Štg** rozhodl podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb. správní řád tak, že výrok rozhodnutí odboru sociálních věcí Úřadu městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, čj. 91046/2011/OOI ze dne 19.9.2011, ve věci přeplatku na dávce příspěvek na živobytí, změnil tak, že tento zní: Statutární město Ostrava, Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, příslušný k rozhodování podle § 61 a § 67 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 21, § 51 a § 66 zákona o pomoci v hmotné nouzi rozhodl o vzniku povinnosti vrácení přeplatku dávky příspěvek na živobytí č.j. 70437/2008/OOI, příjemce M. M., nar. X trv. bytem Z. 2462/28, M. O., 702 00 O. 2, za měsíce 10/2008 až 3/2009 v celkové výši Kč 12.750,-. Povinnost vrácení uvedeného přeplatku se stanovuje: paní M. M., nar. X, trvale bytem Z. 2462/28, M. O., 702 00 O. 2. Za měsíc 10/2008 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 572,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 572,-. Za měsíc 11/2008 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 1.726,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 3.126,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 1.400,-. Za měsíc 12/2008 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 1.726,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 3.126,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 1.400,-. Za měsíc 1/2009 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 3.126,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 3.126,-. Za měsíc 2/2009 náleží

uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 3.126,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 3.126,-. Za měsíc 3/2009 náleží uvedená dávka pomoci v hmotné nouzi ve výši Kč 0,-. Jelikož za tento měsíc byla dávka vyplacena ve výši Kč 3.126,-, výše neprávem vyplacené částky činí Kč 3.126,-. Za uvedené měsíce byla dávka vyplacena v celkové výši Kč 16.202,-, celková výše neprávem vyplacené částky za tyto měsíce činí Kč 12.750,-. Způsob vrácení přeplatku se stanovuje takto: Přeplatek ve výši Kč 12.750,- musí být poukázán na účet úřadu, který toto rozhodnutí vydal, nebo uhrazen v hotovosti, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Variabilní symbol platby: X. Číslo účtu k uhrazení přeplatku je: X, kód banky: X. V odůvodnění mimo jiné uvedl, že dle § 7 odst. 2 písm. h) zákona o životním a existenčním minimu se příjmy, které osoba získá za vykonané služby od příjemce příspěvku na péči, započítávají do příjmů v případě, kdy osoba s nárokem na příspěvek na péči není v okruhu společně posuzovaných osob pro dávky pomoci v hmotné nouzi s pečující osobou. Odvolatelka se neposuzuje společně se svou matkou, a proto se částky, které obdržela od své matky jako pečující osoba, do příjmů počítají. V souladu s ust. § 51 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jestliže příjemce přijímal dávku, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že tato dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jestliže dávka byla přiznána nebo její výše stanovena na základě nepravdivých, neúplných nebo zkreslených údajů, sdělených příjemcem, je povinen částky neprávem přijaté vrátit. Odvolatelka porušila svou oznamovací povinnost, když prvoinstančnímu správnímu orgánu neoznámila, že její matka pobírá příspěvek na péči a odvolatelka je uvedena jako jediná pečující osoba. Tato rozhodná skutečnost měla vliv na trvání nároku i na výši dávky. Přitom při podání žádosti a při dalších jednáních s orgánem pomoci v hmotné nouzi byla seznámena s povinností hlášení změn rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděla.

III.

[8] Krajský soud rozsudkem ze dne 9. července 2014 č.j. 38Ad 76/2011-70 žalobu zamítl, neboť v postupu a právním názoru žalovaného nespátřil pochybení, jež by činilo rozhodnutí nezákonným. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti podané žalobkyní zrušil rozsudkem ze dne 11. června 2015 č.j. 5 Ads 135/2014-22 rozhodnutí zdejšího soudu z důvodu, že soud přehlédl, že žalobkyně v žalobním bodě b) namítala, že musí vracet celé příspěvky na péči za dobu hospitalizace své matky také za měsíce únor a březen 2009, tj. za období, na které se napadená rozhodnutí vztahují, a proto vyslovil-li krajský soud, že se nezabýval žalobní námitkou b), neboť napadená rozhodnutí se vztahovala na období říjen 2008 až únor, resp. březen 2009 a nikoliv na období následující, je v tomto směru rozhodnutí soudu nepřezkoumatelné. Nejvyšší správní soud tak věc vrátil zdejšímu soudu k dalšímu řízení.

[9] Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že

- **žalobkyně dne 1.10.2008 podala u Úřadu městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz žádost o doplatek na bydlení**, kde uvedla, že má trvalý pobyt na adrese O., Z. 28 a do tiskopisu „Informace o užívaném bytu“ uvedla, že se jedná o byt 1+2 s měsíčním nájemem 1654,- Kč a měsíční úhrady za služby ve výši 1876,- Kč plus odpad za 1 osobu. V žádosti neuvedla žádnou společně posuzovanou osobu. O této žádosti Úřad práce v Ostravě, odbor státní sociální podpory, rozhodl dne

8.12.2008 č.j. 88685/2008/OOI tak, že přiznal doplatek na bydlení ve výši 745,- Kč měsíčně od října 2008, následně rozhodnutím ze dne 8.12.2008 zvýšil dávku ode dne 1.11.2008 na částku 1.413,- Kč měsíčně, rozhodnutím ze dne 19.2.2009 č.j. 13944/2009/OOI došlo ke zvýšení dávky ode dne 1.1.2009 z částky 1.413,- Kč na částku 1.713,- Kč měsíčně a rozhodnutím ze dne 9.3.2009 č.j. 18902/2009/OOI rozhodl správní úřad dávku doplatek na bydlení snížit z částky 1.713,- Kč na částku 1.646,- Kč měsíčně ode dne 1.2.2009, dále rozhodnutím ze dne 19.5.2009 č.j. 38785/2009/OOI došlo ode dne 1.3.2009 ke snížení doplatku na bydlení z částky 1.646,- Kč na 446,- Kč měsíčně s odůvodněním, že při novém posouzení nároku bylo zjištěno, že se změnil rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení, sníženo o příspěvek na bydlení, a částkou, o kterou příjem zvýšený o příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí a dne 11.6.2009 došlo k dalšímu snížení uvedené dávky na částku 71,- Kč měsíčně ode dne 1.5.2009

a k úplnému odejmutí dávky došlo dnem 1.8.2009 rozhodnutím ze dne 22.10.2009 č.j. 82262/2009/OOI.

Žalobkyně dne 22.10.2009 podala novou žádost o doplatek na bydlení a rozhodnutím ze dne 10.11.2009 byla znova tato dávka od měsíce října 2009 přiznána v částce 1.685,- Kč měsíčně,

následným rozhodnutím ze dne 10.12.2009 byla dávka ode dne 1.11.2009 odejmuta.

Rozhodnutím ze dne 16.9.2011 č.j. 92861/2011/OOI rozhodl správní úřad o povinnosti vrácení přeplatku na bydlení (č.j. 70483/2008/OOI) za měsíce 10/2008 až 2/2009 v celkové částce 5.737,- Kč z důvodu, že nebyla splněna oznamovací povinnost o pobírání příspěvku na péči jako pečující osoba. K odvolání bylo toto rozhodnutí Magistrátem města Ostravy, odborem sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit ze dne 14.11.2011 č.j. SMO/338592/SVŠ/1/Štg (nabytí právní moci dne 25.11.2011) změněno tak, jak uvedeno v odstavci [5] tohoto rozsudku;

• **žalobkyně dne 1.10.2008 podala žádost o dávku příspěvek na živobytí**, který jí byl rozhodnutím dne 18.11.2008 č.j. 82288/2008/OOI přiznán ve výši 572,- Kč od října 2008. V žádosti neuvedla žádnou společně posuzovanou osobu a v dokladu o výši měsíčních příjmů, který předložila spolu s žádostí, nezahrála v části C kód i – příjem za poskytování péče o osobu blízkou nebo jinou pobírající příspěvek na péči, a ani jiným způsobem neuvedla pobírání tohoto příspěvku. V rámci sociálního šetření dne 14.11.2008 uvedla, že pečuje o svou matku a v měsíci srpnu 2008 požádaly o příspěvek na péči a do dnešního dne nebylo rozhodnuto; byla poučena o povinnosti nahlásit do osmi dnů veškeré změny. Dne 23.4.2009 předložila vyplněný tiskopis – Doklad o výši měsíčních příjmů, ve kterém opět není vyznačen příjem za poskytování péče o osobu blízkou nebo jinou pobírající příspěvek na péči. **Správní orgán I. stupně dne 16.9.2011 pod č.j. 91046/2011/OOI rozhodl o vrácení přeplatku na dávce příspěvek na živobytí za měsíce 10/2008 až 3/2009 v celkové výši 12.750,- Kč.** K odvolání odvolací správní orgán rozhodnutím ze dne 14.11.2011 změnil rozhodnutí Úřadu městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz tak, jak uvedeno v odstavci [6] tohoto rozsudku;

• **dne 30.3.2007 u Magistrátu města Ostravy**, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, byla podána žádost paní B. M., bytem O., X, o příspěvek na péči, přičemž v žádosti uvedeno, že osoba, která bude péči poskytovat, je M. M., bytem Z. 28, O. Dne 14.9.2007 byl předložen tiskopis „Dodatečné informace pro příspěvek na péči, kde uvedeno, že péči bude poskytovat R. M., bytem O., A. 2788/2; rozhodnutím

ze dne 10.1.2008 byl příspěvek na péči přiznán ve výši 2.000,- Kč měsíčně. Dne 7.4.2008 bylo správnímu orgánu doručeno oznámení o poskytování pomoci, ve kterém mimo jiné uvedeno, že pomoc poskytuje M. M., bytem Z. 28, O. a dále uvedeno, že se jedná o dceru a v části „společná domácnost“ uvedeno ANO. Dne 28.8.2008 podána žádost o zvýšení příspěvku na péči. V záznamu o šetření závislosti osoby sociální pracovníci uvedeno, že šetření provedené v bytě posuzované se zúčastnila dcera paní M. M., která s matkou sdílí domácnost; rozhodnutím ze dne 26.11.2008 poskytnut doplatek k příspěvku na péči za měsíce 8/2008 až 11/2008 ve výši 24.000,- Kč a rozhodnutím ze stejného dne č.j. 85920/2008 OOI přiznán příspěvek na péči ve výši 8.000,- Kč ode dne 1.8.2008. Dne 29.6.2009 podána žádost o zvýšení příspěvku na péči a uvedeno, že pomoc poskytuje M. M., v části týkající se společné domácnosti již není uvedeno ANO, kolonka je nevyplněna. Rozhodnutím ze dne 11.11.2009 č.j. 74882/2009/OOA příspěvek zvýšen z 8.000,- Kč na 11.000,- Kč měsíčně ode dne 1.6.2009. Dne 9.12.2009 požádal Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor sociálních věcí Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí a zdravotnictví o sdělení a podání podnětu k provedení kontroly využití příspěvku s cílem zjištění využívání daného příspěvku ve smyslu, zda je paní M. M. uvedena jako jediný poskytovatel péče paní B. M., a tuto péči osobně vykonává, dále na základě vyjádření pečované, v jaké výši hradila a hradí měsíčně za výkon této péče paní M. M. Správní orgán, Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí, sdělil dne 15.12.2009 krajskému úřadu k jeho žádosti, že paní M.M. je vedena od podání žádosti jako pečující osoba a využívání příspěvku nemohlo být z důvodu nezastižení osoby provedeno. Poté zjištěno, že B. M. je hospitalizovaná v LDN, ode dne 25.10.2009 na interním oddělení v MNO, od 3.11.2009 v LDN a dále pak od ledna 2009 do dubna 2009. Rozhodnutím ze dne 6.1.2010 č.j. 937/2010/OOA došlo k zastavení výplaty ode dne 1.11.2009 a rozhodnutím ze dne 19.1.2010 č.j. 7298/2010/OOA bylo rozhodnuto o vrácení přeplatku příspěvku na péči č.j. 42182/2007/OOA za měsíce 2/2009 až 3/2009, 11/2009 až 12/2009 v celkové výši 39.000,- Kč a odvolací orgán rozhodnutím ze dne 25.3.2010 rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání z důvodu nepřezkoumatelnosti. Dne 6.5.2010 č.j. 38910/2010/OOA bylo vydáno nové rozhodnutí o vrácení přeplatku ve výši 39.000,- Kč za měsíce 2/2009 až 3/2009, 11/2009 až 12/2009. K odvolání rozhodl krajský úřad dne 23.6.2010 č.j. MSK 91132/2010 tak, že rozhodnutí změnil v částce, když namísto 39.000,- Kč stanovil 40.000,- Kč.

[10] Z příloh předložených žalobkyní - rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava ze dne 24.6.2011, č.j. 48008/120-4513-25.5.2011-27709/71/RO/ND o rozsahu péče o osobu do 31.12.2006 částečně bezmocnou starší 80-ti let a od 1.8.2008 o osobu, která je závislá na péči jiné fyzické osoby ve III. stupni, později ve stupni IV., kde ve výroku uvedeno, že žalobkyně pečovala v době od 14.7.2003 do 31.12.2006, v době od 1.8.2008 do 1.12.2009 a dále od 18.1.2010 dosud podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. s) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, v plném rozsahu a osobně o matku M. B., nar. X, r.č. X, bytem O. 9 – M. H. X, která byla v době od 14.7.2003 do 31.12.2006 osobou částečně bezmocnou a v době od 1.8.2008 dosud osobou závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), později ve stupni IV (úplná závislost). Žalobkyni nelze v době od 2.12.2009 do 17.1.2010 považovat za osobu pečující o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. s) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, matku M.B.

IV.

[11] Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného včetně správního řízení, které jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, k datu vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[12] Krajský soud provedl důkaz napadenými rozhodnutími žalovaného a obsahem jeho správního spisu, jakož i obsahem správních spisů tak, jak uvedeno v odstavci [8] tohoto rozhodnutí.

V.

[13] Podle ust. § 33 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění k datu vydání napadeného rozhodnutí, *nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení byl*

a) jeho příjem (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24), nebo

b) příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob (§ 24).

[14] Podle ust. § 21 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění k datu vydání napadeného rozhodnutí, *nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.*

[15] Podle § 9 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. *se pro účely tohoto zákona za příjem, není-li dále stanoveno jinak, považuje: a) 70 % příjmu ze závislé činnosti a z funkčních požitků uvedených v zákoně o daních z příjmů, a to po odpočtu daně z příjmů a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a ze mzdových nároků vyplacených úřadem práce podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, b) 80 % příjmu 1. z dávky nemocenského pojištění, 2. z podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci, c) 100 % ostatních započitatelných příjmů podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou příspěvku na živobytí.*

[15] Podle ust. § 51 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. *jestliže příjemce dávky přijímal dávku, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že tato dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jestliže dávka byla přiznána nebo její výše stanovena na základě nepravdivých, neúplných nebo zkreslených údajů, sdělených příjemcem, je povinen částky neprávem přijaté vrátit.*

[16] Podle ust. § 51 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb. *povinnost vrátit dávku poskytnutou neprávem nebo v nesprávné výši zaniká uplynutím 3 let ode dne, kdy byla dávka vyplacena. Tato lhůta neplyne po dobu řízení o opravném prostředku nebo o žalobě proti rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek, po dobu řízení o výkonu rozhodnutí a jeho provádění a po dobu, kdy jsou na úhradu přeplatku prováděny*

srážky z dávky nebo jiného příjmu.

[17] Podle ustanovení § 7 odst. 2 písm. h) zákona č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu *za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona dále považují příjmy plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou nepatřící do okruhu společně posuzovaných osob.*

[18] Žalobkyně při podání žádostí o předmětné dávky dne 1.10.2008, a to žádost o doplatek na bydlení a současně i o příspěvek na živobytí, si byla vědoma, že její matka, B. M., pobírá příspěvek na péči, přičemž ona sama je osobou, která je uvedena jako osoba poskytující matce péči, alespoň tak to bylo uvedeno pro potřeby rozhodnutí o nároku na tuto dávku, a tak to vyplynulo i ze sociálního šetření, a konec konců tato skutečnost je potvrzena i rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava ze dne 24.6.2011, č.j. 48008/120-4513-25.5.2011-27709/71/RO/ND o započtení dob péče o matku pro účely důchodového pojištění. S ohledem na skutečnost, že žalobkyně měla vlastní domácnost a požadovala přiznání dvou dávek v hmotné nouzi, nemohla být osobou společně posuzovanou se svou matkou, a bylo nutno do jejího příjmu započítat příjem plynoucí z péče o matku, tedy příspěvku na péči. Smyslem příspěvku na péči je právě „zakoupení si pomoci“ od jiné osoby, bez ohledu, zda se jedná o rodinného příslušníka či osoby bez příbuzenského vztahu. Výše příspěvku je odvislá od rozsahu potřeby péče. Jestliže osoba, které byl příspěvek přiznán, dospěje k názoru, že je pro ni postačující poskytování péče jinou osobou, pak této osobě, s ohledem na přiznaný příspěvek, by toto měla platit, neboť příspěvek jí byl přiznán za podmínky, že potřebnou pomoc jí poskytuje jiná fyzická osoba. Žalobkyně při podání žádostí o předmětné dávky dne 1.10.2008, tak jak již v tomto odstavci uvedeno, věděla, že matce byl tento příspěvek vyplácen a nesprávně sociální pracovníci při sociálním šetření dne 14.11.2008 informovala, že o příspěvek bylo teprve zažádáno; v té době bylo požádáno o zvýšení příspěvku. Soud tak nepřisvědčil tvrzení žalobkyně, že si není vědoma porušení této povinnosti. Při vyplňování tiskopisů k žádosti o dávku doplatek na bydlení a příspěvku na živobytí v říjnu 2010 bylo zcela nepřehlédnutelné v tiskopise „Seznam ostatních započitatelných příjmů“ pod příjmy v části C, kód i) uvedení příjmu za poskytování péče o osobu blízkou nebo jinou pobírající příspěvek na péči. Dále žalobkyně byla opakovaně poučována o povinnosti oznámit ve lhůtě do 8 dnů skutečnosti mající vliv na výplatu dávky, např. taková poučení jsou součástí protokolů o kontrole trvání nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi, taková poučení jsou i součástí žádostí o uvedené dávky. V tomto smyslu také přisvědčil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku uvedeného v odstavci [8] tohoto rozsudku. Porušení této povinnosti je sankcionováno vrácením vyplacených dávek s odkazem na ustanovení citované v odstavci [14] tohoto rozsudku. Soud tak uzavírá, že se zcela ztotožnil s názorem správního orgánu, že žalobkyně pro nárok na příspěvek na péči její matky nebyla osobou patřící do okruhu společně posuzovaných osob, byla osobou jedinou uvedenou pro poskytování pomoci matce, a tudíž bylo nutno výši příspěvku na péči hodnotit jako její příjem a tento zohledňovat pro posouzení nároku na dávky v hmotné nouzi. Jestliže bylo dodatečně správním orgánem zjištěno, že žalobkyně k žádosti o dávky v hmotné nouzi zapřela příjem z péče o matku, byly splněny podmínky k rozhodnutí a vyčíslení přeplatku za hodnocené období.

[19] Nicméně vzhledem k žalobnímu bodu b) o povinnosti vrátit příspěvek na péči za měsíce únor až březen 2009, který spadá do období, za které byla žalobkyni

uložena povinnost vrátit vyplacené částky na dávkách v hmotné nouzi, se soud zabýval otázkou, zda tato skutečnost, vrátit příspěvek na péči za únor až březen 2009, může mít vliv na zákonnost napadených rozhodnutí. Z obsahu správních spisů na jedné straně vyplývá, že správní orgán si byl vědom, že zcela není vyjasněna otázka postavení žalobkyně v otázce posouzení nároku na příspěvek na bydlení v tom, zda tuto nutno posuzovat jako osobu společně posuzovanou a využívání příspěvku na péči, o čemž svědčí neúspěšná žádost odboru sociálních věcí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 9.12.2009 zaslaná Magistrátu města Ostravy o provedení kontroly využití příspěvku na péči. Nicméně na druhé straně vzhledem ke všem skutečnostem zjištěným z obsahu správních spisů se soud ztotožnil s názorem správních orgánů, že žalobkyni v žádném případě nelze považovat za osobu společně posuzovanou s matkou B. M., a tudíž je nutno pro nárok a výši dávek v hmotné nouzi vycházet z toho, že žalobkyně měla příjem i jako osoba poskytující pomoc jiné fyzické osobě (viz předcházející odstavec tohoto rozsudku) a tuto skutečnost v žádostech o dávku v hmotné nouzi zapřela.

[20] Soud nezpochybňuje právní názor žalovaného, že žalobkyně z důvodu nepravdivých a neúplných údajů, v důsledku čehož došlo k přeplatku na dávkách v hmotné nouzi, je povinna neprávem přijaté částky vrátit. Samotnou otázkou však je vyčíslení výše přeplatku. Žalovaná ve věci předmětných přeplatků na dávkách v hmotné nouzi rozhodovala v době, kdy již bylo správním orgánem rozhodnuto o povinnosti vrátit přeplatek na příspěvku na péči za měsíce únor a březen 2009 a konečně i za listopad až prosinec 2009. V souzené věci je pak rozhodující vrácení přeplatku za měsíce únor až březen 2009, nikoliv za pozdější měsíce, které nekopírují období vymezené napadenými rozhodnutími. Povinnost vrátit příspěvek na péči za uvedené měsíce je založena na skutečnosti, že oprávněná osoba, tedy matka žalobkyně, byla v uvedené měsíce hospitalizována v zařízeních, kde jí byla poskytována zdravotní péče, a tudíž s odvoláním na ust. § 14a zákona č. 108/2006 Sb. jí neměl být tento příspěvek vyplácen. Jestliže neměl být příspěvek na péči v uvedených měsících vyplácen, a vyplacené částky je povinna vrátit, pak dle soudu žalobkyně neměla v uvedených měsících příjem z příspěvku na péči, a proto správní orgán byl povinen při stanovení výše přeplatku na doplatek na bydlení a přeplatku na příspěvku na živobytí zohlednit. Soud se tak neztotožnil s názorem žalovaného, že ke skutečnosti, že byl následně vyčíslen přeplatek na příspěvku na péči, nelze přihlídnout. Soud je názoru, že při stanovení výše uvedených přeplatků je nutno zohlednit, že bylo rozhodnuto o povinnosti vrátit vyplacené částky na příspěvku na péči, tudíž na žalobkyni pohlížet jako by neměla v uvedených měsících příjem z péče o matku.

[21] Námitkou ohledně povinnosti vrátit přeplatek na příspěvku na péči za dobu hospitalizace matky v měsících listopad a prosinec 2009 soud se nezabýval, neboť toto období nebylo předmětem napadeného rozhodnutí. Pouhá skutečnost, že je povinna vracet dávky i za jiné měsíce, nemůže být důvodem k nesplnění povinnosti dané napadenými rozhodnutími.

[22] Žalovaný opakovaně v odvolacích řízeních zrušil rozhodnutí správního orgánu I. stupně do konečného rozhodnutí ve věci obou dávek ze dne 14.11.2011. Soud v tomto postupu nespátřuje újmu žalobkyně, neboť odvolací řízení slouží k nápravě event. pochybení správních orgánů rozhodujících v prvním stupni. Žalovaný v napadených rozhodnutích precizoval částky, které byly vyplaceny, ač k tomu nebyl

právní důvod dle jednotlivých měsíců, a je tedy seznatelné, jak k vyčíslenému přeplatku dospěl.

[23] Zástupce žalobkyně v doplněné žalobě poukázal na uplynutí tříleté doby, tedy na nemožnost vymahatelnosti dávky. K tomu soud konstatuje, že ač tato žalobní námitka byla podána po lhůtě, vzhledem k tomu, že touto otázkou se soud musí zabývat z úřední povinnosti (viz nálezn Ústavního soudu ze dne 29.4.2010, sp. zn. III.ÚS 1341/08), se soud touto otázkou zabýval. V dané věci však nedošlo k uplynutí prekluzivní lhůty s ohledem na ustanovení § 51 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jak je citováno v odstavci [15] tohoto rozsudku, neboť tříletá doba neplyne po dobu řízení o opravném prostředku, tedy po dobu, kdy ve věci na základě odvolání rozhodoval odvolací správní orgán.

[24] Krajský soud po zhodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení.

[25] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť úspěšná žalobkyně se náhrady nákladů vzdala.

[26] Odměna ustanovenému zástupci byla přiznána za jeden úkon právní služby (účast u jednání soudu dne 10.2.2016) podle ust. § 9 odst. 2, § 7 bod 2 a § 11 odst. 1 písm. g), vyhl. č. 177/1996 Sb., tj. 1x 1.000,- Kč plus náhrada hotových výdajů v paušální částce á 300,- Kč dle ust. § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem ve výši 1.300,- Kč. Advokátovi nebyl přiznán úkon – podání kasační stížnosti, neboť tento mu byl přiznán výrokem II. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11.6.2015 č.j. 5Ads 135/2014-22, výrok II.

[27] Výrok IV. tohoto rozsudku je odůvodněn ustanovením § 35 odst. 8 s.ř.s., neboť odměnu a hotové výdaje zástupce, který byl ustanoven soudem, platí stát.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí č. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 10. února 2016

JUDr. Jana Záviská
samosoudkyně